

Henry Ford Avrupa Çevre Koruma Ödülü Fokların Oldu

SAD-AFAG (Sualtı Araştırmaları Derneği-Akdeniz Foku Araştırma Grubu), 31 ülkeden çevrecilerin katıldığı 15. Henry Ford Avrupa Çevre Koruma Ödüllerini Yarışması'nda, Avrupa'nın en fazla tehdit altındaki memeli türü olan Akdeniz Fokları'nın (*Monachus monachus*) korunmasına yönelik projesiyle Avrupa birincisi oldu. Foça Pilot Projesi (FPP), Türkiye'de, en çok Ege kıyıları ve adalarında görülen Akdeniz foklarının kurtarılmasına yönelik ilk uygulanabilir deniz koruma projesiydi ve çalışmaları 11 yıldır devam ediyordu.

Vakfın ödüllerle ilgili sonuçları 5 Mayıs 1998'de İstanbul'da, Aya İrini Kilisesi'nde gerçekleştirilen törenle açıklandı. Bu sonuç FPP'ye, bu uluslararası saygın ödülün yanı sıra, 60 000 dolarlık para ödülünü de kazandırıyor. Ödüller, Ford'un Çevre ve Kamu Politikası Komitesi ile Henry Ford Avrupa Çevre Koruma Ödüllerini Programı Başkanı William Clay Jr. tarafından verildi.

Yarışmada ikinciliği, Polonya'dan katılan "Polonya'nın Dışlanmışları" adlı proje kazandı. Bu proje ayrıca 45 000 dolarlık para ödülünün de sahibi oldu. Macaristan'ın "Macaristan Tudor Kalesi'ne Hayat Veriyor" adlı çalışması üçüncülükle değerlendirildi ve 30 000 dolarlık para ödülünü elde etti.

Ödüller, Avrupa'nın en saygın ve en yetkili kuruluşları arasında yer alan Avrupa Konseyi, UNESCO Dünya Kültürel Merkezi, Ekoloji Fonu (Polonya Çevre Fonu) ve Çevre Koruma Vakfı'nın temsilcilerinden oluşan bağımsız bir jüri tarafından verildi. Jüri başkanlığı göreviniyse, Macaristan Cumhuriyet Daimi Büyükelçisi, Habsburg Arşidükü, George Habsburg yürüttü.

Henry Ford Avrupa Çevre Koruma Ödüllerini Programı Başkanı William Clay Jr., ödül töreninde bir konuşma yaptı. Konuşmasında, bu yılki ülke birinciliği standardının, bugüne kadar ki en yüksek düzeye çıktığını belirtti.

Ford Jr. şunları söyledi: "Bu farklı projeler arasında, Avrupa'nın kültürel mirasını korumaya, çevre mühendisliğine yenilikçi bakış açıları getirmeye ya da değerli hayvan türleri ve ekosistemleri gözetmeye yönelik olanlar yer almaktadır. Her biri topluma değerli katkılarda bulunmaktadır. Ford, Ödül Programı çevresinde bu projelere mali katkı ve kamuoyu desteği sağlamak için gurur duyar. Biz, Ford Motor Company olarak Çevre Koruma Ödüllerini gibi etkinlikleri düzenlemekte ve desteklemekteyiz; çünkü, dünyanın neresinde iş yaparsak yapalım her şeyden önce iyi vatandaşlar olma sorumluluğumuzun bilincindeyiz."

William Clay Ford Jr. birinciliği kazanan "Akdeniz Fokları'nın Türkiye'de Korunması-Foça Pilot Projesi'nin, bu yılki yüksek standardın en önemli göstergesi olduğunu belirtti, sözlerini şöyle sürdürdü: "Tehlike altındaki foklarının korunmasına yardımcı olmak, bugün üzerinde yaşadığımız gezegeni geliştirmek için çok önemli bir örnek olmakla birlikte, gelecekte daha iyi bir dünya yaratmak için de önemli bir etki yaratmaktadır. Bu proje; bilimsel araştırma, kamuoyu yaratılması, uygulamaya dönük çevre koruma önlemleri gibi çalışmaların ve bu önemli Avrupa memelisinin korunmasını sağlamak için Türkiye Hükümeti ve başka organizasyonlarla yapılan işbirliğinin sonuçlarının da ne kadar başarılı olduğunu göstermesi açısından son derece önemlidir."

Büyük Jüri'nin başkanlığını yürüten, Macaristan Cumhuriyeti Daimi Büyükelçisi, Hasburg Arşidükü de, jürinin verdiği kararın gerekçesini şöyle açıkladı: "Fokların Ege ekolojik sistemi için son derece büyük önemi vardır. Ve ayrıca Türkiye için de tarihi bir önemleri büyüktür. Eskiden Phocaea adını taşıyan -fokların şehri- Foça, parasının üzerine fokların resmini basmıştı. Bugün bile bu simge Foça'daki binalarda yer alıyor. Çevre koruma açısından, Foça Pilot Projesi'nin gönüllü

ve profesyonellerden oluşan ekibinin, Türk hükümetinin ve Ege Bölgesi'ndeki yerel toplulukların Akdeniz fokunun korunması konusundaki desteklerini almak için gösterdikleri çabadan çok etkilendik. Onlar belli hedefleri olan insanlardı ve 1995 ve 1996'da uzun yıllar sonra iki yavrunun doğması ile birlikte son üç yıl içinde, fok sayısını dörde katlamak gibi çok etkileyici bir başarı kazandılar. Geçmiş 6 yıl içinde sürekli çabaların sonucu olarak, kaçak balık avının denetim altına alma, fokların açık plajlarda uyurken, görülebilecekleri çekirdek koruma alanları oluşturma gibi birçok olumlu sonuçlara ulaşılar. Gelecekteki hedefler arasındaysa Akdeniz foklarının Avrupa'daki yaşam alanlarının uzun dönemde kurtarılması ve korunması yer alıyor. Buna bağlı olarak Türkiye'nin, Ege kıyılarını merkez alan fok yaşam alanları geliştirme projesinin kapsamını genişletilmesi de bulunuyor."

Birincilik Ödülünü Alan FPP Nasıl Ortaya Çıktı?

WWF finansal destekli Foça Pilot Projesi Temmuz 1993'te "Akdeniz Foku Ulusal Komitesi"nce 1990'da hazırlanmış olan "Ulusal Eylem Planı" doğrultusunda Türkiye'de Akdeniz fokunun korunması amacıyla başlatılmıştı.

Projenin temel amacı, Foça, Yeni Foça ve Karaburun Yanımadası'ndaki yerli halkı, doğayı tahrip eden insan faaliyetleri hakkında bilinçlendirmektir. Ayrıca, Akdeniz fokunun biyolojisi, ekolojisi ve yaşam alanları hakkında veri toplama, fok gözlemleri, habitat kullanımı, yerel balıkçı fok ilişkilerini inceleme, bu yolla Akdeniz fokunu yoklama sınırlarına giren tehlikeleri belirleme, yürürlükteki fok koruma önlemlerini değerlendirip yerel yetkililer ve ilgili bakanlıklara öneriler götürme amaçları da güdülmüyordu.

Orta Ege Türkiye sahillerinde yer alan Foça Koruma Alanı projesine SAD-

AFAG elemanları haricinde, Foça Yerel Fok Komitesi, TTKD-Foça üyeleri ve gerek Türk, gerekse yabancı pek çok gönüllü katkıda bulundu.

Bu projenin etkinlikleri şöyle özetlenebilir: Akdeniz fokunun uzun dönemde popülasyon dinamiğinin incelenmesi amacıyla biyolojik verilerin toplanması, etkin olarak kullanılan habitatların ve potansiyel yaşam alanlarının belirlenmesi ve elde edilen verilerden bir veri bankası bilgi ağı oluşturulması; fokların balıkçılara verdikleri zararın düzenli olarak kaydedilip, genelde balıkçı-fok ilişkisini incelemek, bu ilişkideki ağ hasarı, gelir kaybı gibi sorunların en alt seviyeye çekilebilecek ve sonuçta kasıtlı fok öldürmelerinin önüne geçilebilecek önlemler üretmek ve bunları ilgili kuruluşlara sunmak; çevre eğitimi ve bilinçlendirme çalışmalarının yapılması; etkin koruma ve yönetim planlarının araştırılması ve irdelenmesi; konuya yatkınlıkları dikkate alınarak seçilmiş kişilere uzman kuruluşlarda fok bakımı ve tedavisi, gibi konularda eğitim olanağının sağlanması.

Uygulanan sistematik izleme çalışmaları sonucunda, Karaburun Yarımadası'nı da içerisine alan ve Foça projesinin kapsamına giren bölge içerisinde üreme yeteneğine sahip ve aynı bölge içerisinde üredikleri sanılan ufak bir popülasyonun varlığı saptanmıştır. Popülasyonun büyüklüğü eldeki veriler doğrultusunda 9 ile 11 birey arasında tahmin edilmektedir. Bu sonuçların elde edilmesinde kullanılan fok gözlem kayıtları Ocak 1998 sonuna değin 538'e ulaşmıştır. Bölgede sürdürülmekte olan habitat ve mağara sörveyleri sonucunda Foça'da fokların kullanımına elverişli 11 mağaradan 7'sinin, Karaburun Yarımadası'nda da 19 mağaradan 3'ünün foklar tarafından kullanıldığı gözlenmiştir. Bu ilk izleme ve popülasyon büyüklüğü tahmini çalışmaları sonucunda derlenen bilgiler doğrultusunda yetkililer Foça'nın en önemli fok alanlarında biri olan Siren Kayalıkları ve civarını koruma altına almışlardır. Bundan böyle bu bölgede hiçbir turistik etkinliğe izin verilmemesi karara bağlanmıştır. Gerek Foça, gerek Karaburun Yarımadası civarında koruma altına alınması gereken bölgelerin belirlenip benzer uygulamaların yürürlüğe konulması yolundaki çalışmalara devam edilmektedir.

İkincilik Ödülü- Polonya'nın Dışlanmışları

"Dışlanan dışlanana korur" sloganıyla belirtilen ve Avrupa'da benzeri olmayan bu proje, maddi ve manevi yoksullukla etkin bir mücadele sürdürülmesi yolunda ilginç bir çalışma.

Bir iş ve barınacak bir yer karşılığında, evsizler, tedavi görenler, uyuşturucu bağımlıları ve eski mahkûmlar, park alanlarının canlandırılması ve tarihsel değeri olan Zotnicka benekli domuzunun (nesli tükenmenin eşiğindedir) ve büyüyen meyve ağaçlarının korunması (gen bankasından depolanan tohumlar ile) gibi projelerde yer aldılar. Bu çalışma, bu yoksul ve sorunlu insanlarda amaç duygusunu geliştirerek normal yaşantılarına dönmelerini sağladı. Bunun da ötesinde, halen, çiftçilik yaparak gelir elde ediyorlar, emeklilerinin karşılığını alıyorlar.

Üçüncülük Ödülü-Macaristan Tudor Kalelerine Hayat Veriyor

Güneydoğu Avrupa'nın 18. yüzyıldan kalma birkaç Tudor tarzı kalesinden biri olan Nadasdy, 40 yılı aşkın bir ihmalden sonra eski görkemliliğine bağlı kalınarak özenle restore ediliyor.

Budapeşte'nin 50 mil güneybatısında gerçekleştirilen bu proje, duran bir restorasyon projesi değil. Nadasdy Akademisi'nin kurulması, bu benzersiz yapıya yaşam kazandıracak ve onun gelecek kuşaklarca kullanılmasını sağlayacak. Sanatçılar, kişiler ve gruplar kültürel ve çevresel konularda öğrenmek, yaratmak ve gözlem ve deneyimlerini birbirleriyle paylaşmak amacıyla kaleyi ziyaret ediyorlar.

Özel Ödül- İnternet Üzerinde Kültür Mirası Yaratımı

Avusturya'da birinciliğe hak kazanan bu proje, yalnızca İnternet üzerinde bulunan benzersiz sanat eserlerinin sergileneyeceği bir sanal müze oluşturulmasını amaçlamaktadır. Bu bağlamda kültürel mirasın kuramsal değerini iletme, bugünün mirasını yaratmak, korumak ve gelecekle bağlantı kurmak için teknoloji kullanılmaktadır. 8-10 Mayıs tarihleri arasında Salzburg'da düzenlenecek yenilikçi sempozyumda yeni medya ve kültürel mirası çevreleyen konularla bir İnternet sitesinde Sanal Müze yaratma konusu ele alınacaktır.

Özel Ödül- Benedikbeuern Manastırı'ndaki Kutsal Salesianier Order Don Boscós

Almanya birincisi Kutsal Salesianier Order Don Boscós çalışmasına yerel ve uluslararası topluluklar katıldı. Bu çalışma arasında; saman çayırları düşük kaliteli bataklık toprakları üzerinde geleneksel ve modern koruma yöntemleri uygulanarak bir ekolojik çember yaratılması, hayvancılık yönetimi ve tehlike altındaki hayvan bitki türlerinin korunması ve yeniden yaratılması yolları düşünülüyor.

Projeyi yürüten rahipler ayrıca, Almanya Çek Cumhuriyeti, İtalya, İngiltere, Romanya ve Polonya gibi ülkelere gelen gençlere, çevre koruma kültür ve eğitimi veriyorlar. (Geleneksel müzik enstrümanlarını öğretilmesi de bu eğitim içinde yer alıyor.)

Cem O. Kırac

Sualtı Araştırmaları Derneği-Akdeniz Foku Araştırma Grubu

Güçlünün peşinde olmak yerine içinde olun.

1.6 litrelik 120 PS gücündeki motoruyla sınıfının en güçlü otomobili.

Honda Civic 4 Kapı, size güçlü bir otomobil kullanmanın ne kadar keyifli olduğunu kanıtıyor. 1.6 litre sınıfında, Türkiye'de üretilen sedanlar arasındaki en güçlü motora sahip olan Civic 4 Kapı; sürücüsüne üstün performans ile konforu bir arada sunuyor. Siz de bayilerimizden birine gelerek test sürüşü yapın. Civic 4 Kapı ile hak ettiğiniz otomobili kullanmanın keyfini yaşayın.

Honda Civic 4 Kapı, tüm Honda'lar gibi iki yıl sınırsız kilometre garantisine sahiptir.

Honda: otomobillerinin model, teknik özellik ve renklerinde değişiklik yapma hakkını saklı tutar.

© 2011

HONDA CIVIC 4 KAPI

www.honda.com.tr